

Inger Øhman Vormeland

Aviser som virkemiddel i Storbritannia på 1790-tallet

En undersøkelse av intensjonen bak avisen
The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner

Fordypningsoppgave i Lektorutdanning i historie - masterstudium
Veileder: Anne Engelst Nørgaard

Mai 2020

Inger Øhman Vormeland

Aviser som virkemiddel i Storbritannia på 1790-tallet

En undersøkelse av intensjonen bak avisen
The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner

Fordypningsoppgave i Lektorutdanning i historie - masterstudium
Veileder: Anne Engelst Nørgaard
Mai 2020

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Det humanistiske fakultet
Institutt for historiske studier



NTNU

Kunnskap for en bedre verden

Sammendrag

I denne oppgaven har bruken av aviser for å fremme redaksjonens agenda blitt undersøkt, med spesifikt fokus på Storbritannia i perioden rundt den franske revolusjonen. Problemstillingen lyder som følger; «Hva var intensjonen med publiseringen av avisen *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner* og hvordan uttrykker dette seg i avisens tekster?» Utgangspunktet for oppgaven er altså en tekstanalyse av avisen *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*, med spesielt fokus på intensjonen bak avisen. Det har dermed blitt valgt ut Quentin Skinners teori om intensjonen bak en tekst som et teoretisk bakteppe for oppgaven.

Oppgavens hovedkilde har altså vært avisen *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*. Avisen ble gitt ut i 36 utgaver, mellom 20. november 1797 og 9. juli 1798. Avisen har blitt undersøkt ved tekstanalyse hvor relevante artikler har blitt nærmere gjennomgått i oppgaven. Fokuset ble lagt til fire forskjellige artikler, som alle forteller noe om intensjonen bak avisen. Undersøkelsen viste at avisen hadde både uttalte og skjulte motiver. De uttalte motivene var derimot virkemidler for å fremme de skjulte. Disse gikk ut på å undersøke pressens dekning av sannheten ved å avsløre det redaksjonen definerte som løgner, feilaktige fremstillinger og misoppfatninger. Disse motivene var derimot med på å bygge opp om avisen egentlige mål, nemlig å undergrave opposisjonen, øke tiltroen til myndighetene og styrke krigsmoraleen i landet. Disse motivene kom til uttrykk i teksten gjennom propagandavirkemidler, skildringer av politiske motstandere som jakobinere og forklaringer av krigen som nødvendig for Storbritannias overlevelse.

Abstract

This study has examined newspapers role in promoting their editorials views and agenda, specifically with regards to Great Britain during the French Revolution. The research question which this study has examined is, "What was the intention behind the newspaper *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner* and how this is reflected in the papers writings?" The base of this study is therefore a textual analysis of *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*, where the focus is targeted at the intentions behind the newspaper. Consequently, has Quentin Skinners theory on intentions behind texts been selected as the theoretical backdrop for the analysis.

The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner is hence the main source of this study. The Newspaper was published between the 20. November 1797 and the 9. July 1798, in 36 issues. Through a textual analysis has the paper been examined for relevant articles that can allude to the intentions for the paper's publication. Four articles war selected to be examined closer. The study found that *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner* had both spoken and hidden motivations. The spoken goals however worked as an instrument to promote the hidden motives. These spoken goals were to examine the current press's coverage of the truth by revealing what the editorial defined as lies, misrepresentations and mistakes. This promoted the papers actual motivations, which were to undermine the opposition, to strengthen the trust in the authorities and to strengthen the belief in the war against France. These motives are reflected in the texts through propaganda, descriptions of political adversaries as Jacobins and illustrations of the war against France as necessary for Britain's survival.

Innholdsfortegnelse

SAMMENDRAG	1
ABSTRACT	2
1. INNLEDNING.....	4
1.1 avgrensning av tema.....	5
1.2 Kildemateriale.....	5
1.3 Teori og metode.....	6
1.4 Oppbygning av oppgaven	7
2 TEORI OG METODE	8
2.1 Skinners teori om intensjon og tolkning	8
2.2 Tekstanalyse som metode	9
2.3 Begreper.....	9
2.3.1 Propaganda.....	10
2.3.2 Jakobiner.....	10
3 HISTORISK BAKGRUNN	12
4 ANALYSE	14
4.1 Feilaktige tolkninger.....	14
4.1.1 Krigens effekt på britisk handel	15
4.1.2 Opptøyer på de britiske øyene	17
4.1.3 Oppsummering	21
4.2 Diktning som våpen	21
4.2.1 Storbritannia og krigen	21
4.2.2 et dikt som advarsel.....	23
4.2.3 Oppsummering	24
5 KONKLUSJON.....	25
KILDEMATERIALE	27
LITTERATURLISTE	28

1. Innledning

I bakgrunnen av revolusjonskrigene i Europa og den økende uroligheten innad i Storbritannia, ble ukeavisen *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner* startet i slutten av 1797. Avisen ble startet av George Canning, som i 1796 hadde blitt tildelt posten som undersekretær i utenriksdepartementet i William Pitt den yngre sin regjering.¹ Avisen hadde dermed tilknytning til regjeringen og dens virke. Avisen selv ytret sitt formål i sitt prospekt til å være å undersøke pressens dekning av sannheten ved å rapportere om hendelser i og utenfor Storbritannia, kommentere dem og rette opp i det de anså som feil og misoppfatninger hos andre aviser.² Det er i denne sammenhengen oppgaven tar sitt utspring. Hva var intensjonen med å starte avisen? Finnes det andre formål med den enn bare å rapportere nyheter og rette opp feil? Og hvordan kommer dette til uttrykk i avisens tekster?

Aviser som kildemateriale var lenge nedprioritert i historiefaget. Innenfor den klassiske kildekritikken, som vokste frem på 1800-tallet sammen med Leopold von Rankes vitenskapeliggjøring av historiefaget, ble kilder kategorisert etter sine iboende egenskaper.³ Dette betød at enkelte kilder ble sett på som riktige og gode, mens andre ble sett på som dårlige. Aviser ble sett på som annenrangs kilder. De var nemlig ment for offentligheten og hadde både politiske og ideologiske hensyn å forholde seg til.⁴ De fortalte ikke objektive sannheter om fortiden. I senere tid har derimot fokuset flyttet seg vekk fra kildens iboende egenskaper og over på hvilke spørsmål som stilles de forskjellige kildene. Kildens nytteverdi avhang av hvilke spørsmål man ønsket å finne svar på.⁵ Aviser ble dermed en legitim og god kilde, da spørsmålene krevde det. Dermed skjedde det et oppsving i undersøkelser som brukte aviser som utgangspunkt.

Perioden denne oppgaven konsentrerer seg om, sent 1700-talls Storbritannia, er det utallige undersøkelser som tar sitt utgangspunkt i. Dette gjelder spesielt for den franske revolusjonens påvirkning på Storbritannia. Blant disse undersøkelsene er Mark Philp sin samling av essays *The French Revolution and British Popular Politics*, som blant annet legger fokus på debatten rundt revolusjonen og de reformvillige innad i Storbritannia. Når det kommer til undersøkelser som aktivt bruker aviser, er utvalget mer begrenset. Likevel finnes det flere oppgaver om aviser i denne perioden. Et eksempel er Johanne Kristiansens doktorgradsavhandling; *Revolutionary Reports, Newspapers and Expanding Information Networks in the 1790s*. Doktorgraden tar for seg avisers effekt på den offentlige opinionen samt hvordan den offentlige debatten var med på å skape endringer i avisindustrien.⁶ Et annet eksempel er Peter Howells artikkel *Burke, Paine, and the Newspapers: An 'Archaeology' of Political Knowledge 1789-93*, som tar for seg avisenes dekning av den Franske revolusjonen, med spesielt fokus på hvordan avisene brukte hendelsene og representerte dem for å passe sin politiske agenda.⁷ Denne oppgaven vil

¹ Arthur C. V. D. Aspinall, <https://www.britannica.com/biography/George-Canning>, (8. April 2020).

² Ukjent forfatter, *Prospectus of The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*, 1797, 1.

³ Leidulf Melve, Kildekritikk – en kort historikk, i Leidulf Melve og Teemu Ryymin (red.), *Historikerens arbeidsmåter*, Oslo 2018: 36.

⁴ Johanne Kristiansen, *Revolutionary Reports, Newspapers and Expanding Information Networks in the 1790s*, Trondheim 2019: 17.

⁵ Jan Frode Hatlen, <https://www.norgeshistorie.no/studere-fortid/historie/2042-Kildekritikk-og-kildegransking.html>, (9. mars 2020).

⁶ Kristiansen, 2019: 10.

⁷ Peter Howell. Burke, Paine, and the Newspapers: An "Archaeology" of Political Knowledge 1789-93. *Studies in Romanticism*. Nr. 3, 2004: 358.

ta utgangspunkt i denne tidligere forskningen for å undersøke nærmere hvilke motiver som lå bak avisen *The Anti-Jacobin* og hvordan dette kommer til uttrykk i selve avisen.

1.1 avgrensning av tema

Oppgaven tar for seg situasjonen i Storbritannia i skyggen av den franske revolusjonen. Revolusjonen fikk ikke bare konsekvenser innad i Frankrike, men også i resten av Europa. Det er dermed interessant å se på hvordan hendelsene i Frankrike fikk følger også i andre land. Storbritannia opplevde allerede ved utbruddet av revolusjonen i Frankrike debatt rundt sosial-politiske reformer.⁸ Ettersom Frankrike hadde gått gjennom store endringer og reformer, hvorfor skulle ikke dette skje i andre land også? Den franske revolusjonens doktriner hadde stor overføringsverdi, da de angikk proklamasjonen av menneskerettighetene som var uavhengige av tid, sted, rase og nasjon.⁹

I november 1797 startet, som nevnt tidligere, salget av ukeavisen *The Anti-Jacobin*. Avisen ble startet av Canning, som hadde arbeidet for regjeringsapparatet siden 1796, og som ofte blir beskrevet som aggressivt lojal mot styresmaktene.¹⁰ Hvordan dette spiller inn på avisens dekning av hendelser og hva avisen fokuserer på er dermed meget interessant på grunn av overføringsverdien dette har til dagens situasjon. Hvordan kan man vite at en avis ikke vinkler nyhetssakene de presenterer eller fokuserer på for å oppnå visse agendaer? Dette gjelder ikke bare i dette enkelttilfellet på 1700-tallet. Dette gir oppgaven en overføringsverdi da den kan være med på å belyse nærmere hvordan bakmennenes formål med en avis kommer til uttrykk i avisen.

For å avgrense oppgavens omfang har det blitt gjort et utvalg i hvordan dette skal gjennomføres. Ikke bare er fokuset på intensjonen bak *The Anti-Jacobin*, men også på hvordan dette kommer til uttrykk i avisen. Dermed er oppgavens metode lagt til tekstanalyse, hvor det er avisen selv som fungerer som hovedkilde. Mer spesifikt er fokuset lagt på avisens fremstillinger av både hendelser, andre aviser og personer for å undersøke hva disse delene forteller om personene bak teksten. Hvordan dette blir gjennomført vil kommenteres mer utfyllende i kapittel 2.

1.2 Kildemateriale

Det er altså avisen *The Anti-Jacobin, or the Weekly Examiner* som er kildematerialet som skal undersøkes. Avisen ble gitt ut en gang i uken mellom 20. november 1797 og 9. juli 1798. I alt ble det gitt ut 36 utgaver. Innholdet besto av både internasjonale nyheter, eksponering av det redaksjonen definerte som løyner, feil og feilaktige fremstillinger i opposisjonspressen, og komiske vers.¹¹ Avisens bidragsytere var blant annet statsmannen George Canning, redaktør og kritiker William Gifford og diplomaten John

⁸ Kristiansen, 2019: 81.

⁹ R. R. Palmer, Joel Colton og Lloyd Kramer, *A History in the Modern World*, New York 2014: 385.

¹⁰ Philip M. Taylor, *Munitions of the Mind: A History of Propaganda*, Manchester 2003: 156.

¹¹ Ukjent forfatter, George Canning: comical poet/ politician. *Wordsworth Circle*, 2014.

Hookham Frere.¹² Også statsministeren William Pitt skal etter sigende ha bidratt.¹³ Avisen er valgt som kildemateriale nettopp på grunn av dem som står bak avisen, samt at den ble gitt ut i en begrenset periode. Dette gjør det lettere å skape et komplett inntrykk av avisens metoder for å fremme sitt syn.

Som nevnt tidligere er avisens grunnlag som kildemateriale avhengig av hvilken form for kildegransking man arbeider etter. Denne oppgaven tar utgangspunkt i den funksjonelle kildegranskingen som legger vekt på kildens verdi i forhold til spørsmålene man ønsker å besvare. Fordelen med aviser er at de ble skapt samtidig med hendelsene og den pågående debatten som fulgte.¹⁴ De var ofte de første reaksjonene på store hendelser. Dermed gir de et unikt innblikk i informasjonen som ble gitt om hva som skjedde, sann eller usann. Avisene kan derfor bli interessante kilder for hva folk flest fikk innsyn i når det kommer til store begivenheter både i innlandet og i utlandet. Med tanke på den franske revolusjonen ble avisene den viktigste informasjonskilden til ivrige lesere i Storbritannia og de fikk dermed en stor innflytelse på befolkningens opinion.¹⁵ Dermed er aviser viktige kilder i ettertiden for å se hvordan hendelsene i Frankrike ble fremstilt i Storbritannia. Aviser som kilder bør dermed leses symptomatisk, altså som et uttrykk for den kulturen og det samfunnet de er produsert i, og ses på som et uttrykk for hvordan virkeligheten blir konstruert, representert og oppfattet.¹⁶ I denne oppgaven er ikke målet å finne den objektive sannheten om rundt forholdene på 1790-tallet, men heller å se på hvordan de ble fremstilt og brukt til et spesifikt formål. Dermed vil en avis som *The Anti-Jacobin* fungere som en ypperlig kilde ut fra formålet til oppgaven.

1.3 Teori og metode

For å undersøke hvordan *The Anti-Jacobin* ble brukt, er det behov for både en teoretisk tilnærming og en passende metode. Teorien skal hjelpe med å sette en ramme rundt undersøkelsen for hvordan man arbeider med og forstår fortiden. I denne oppgaven er det fokusert på et spesifikt kildemateriale som skal undersøkes gjennom en tekstanalyse. Den teoretiske tilnærmingen som er valgt er dermed Skinners teori om intensjon og tolkning. Teorien omhandler hvordan man skal tenke når man arbeider med å tolke tekster i forhold til forfatterens intensjon. Dette er relevant ettersom oppgavens hovedmål er å se nærmere på intensjonen bak avisen *The Anti-Jacobin*. Selve undersøkelsen vil da gå ut på å se på hvordan dette uttrykker seg i selve teksten.

Med tanke på metode er det ut fra oppgavens problemstilling valgt tekstanalyse. Tekstanalysen vil kunne gi svar på hva avisens bakgrunn for publiseringen er. Ettersom oppgavens mål er å undersøke hvorfor avisen ble publisert og hva målet bak var, vil det dermed være nødvendig å analysere hvilke hendelser avisen legger fokus på og hvordan de fremstiller disse hendelsene og personer som er involvert. Begge disse delene av oppgaven vil bli gått igjennom i større detalj senere i oppgaven, i kapittel 2.

¹² Wordsworth Circle, 2014.

¹³ W. B. Duffield, *The Anti-Jacobin*, i *The Cornhill Magazine*, nr. 24, 1898: 30.

¹⁴ Kristiansen, 2019: 4.

¹⁵ Hannah Barker, *Newspapers, Politics and English Society; 1695-1855*, Harlow 2000: 176.

¹⁶ Kristiansen, 2019: 20.

1.4 Oppbygning av oppgaven

For å svare på hva som var intensjonen bak publiseringen av avisen *The Anti-Jacobin* vil denne oppgaven være tredelt. De to første delene vil ta for seg henholdsvis teori og metode, og historisk bakgrunn. I delkapittel 2 vil metoden brukt i denne oppgaven belyses, samt Skinners teori om intensjon og tolkning. Her vil også aktuelle begrep, som oppgaven støtter seg på, bli presentert og definert. Dette er fordi disse begrepene kan ha flere ulike konnotative assosiasjoner. Ved å definere dem slik de er brukt i denne oppgaven vil det dermed ikke være noen tvil hva som menes når de er i bruk. Delkapittel 4 vil ta for seg den historiske bakgrunnen. Denne vil omhandle den franske revolusjonen og forholdene i Storbritannia i samme periode med spesielt fokus på uroen innad i Storbritannia og hvordan den ble møtt av myndighetene. Den siste delen vil ta for seg selve analysen av avisen *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner* for å besvare problemstillingen. Hoveddelen av dette kapittelet vil ta for seg fire tekster som inngår i avisen og hva dette kan fortelle om intensjonene til redaksjonen. Analysen er delt i to, etter hvilke typer tekster det er snakk om. I første del vil to artikler gjennomgås, mens i andre del er det to dikt som blir analysert.

2 Teori og metode

2.1 Skinners teori om intensjon og tolkning

Ut fra problemstillingen og metode er valget av teori lagt til Quentin Skinners teori om intensjonen bak en tekst. Teorien tar utgangspunkt i tolkningen av tekster og korrelasjonen mellom meningen til og intensjonen bak tekstene. Den går altså ut på hvordan man skal gå frem for å tolke tekster. Teorien retter seg mot tidligere idehistorikere og filosofer som mente at forfatteres motiver og intensjoner ikke hadde noe å si for forståelsen av tekstene deres.¹⁷ Blant annet sto Roland Barthes og Michel Foucault for denne tankegangen. Andre filosofer, som Jacques Derrida gikk et steg videre og proklamerte at å anta at man i det hele tatt kunne finne en sann tolkning av en tekst var feil; det fantes bare mistolkninger.¹⁸ Skinners teori tar utgangspunkt i disse tankene og ser nærmere på hvordan man kan finne en tolkning av tekster i samsvar med forfatterens intensjon. Ettersom problemstillingen skal svares på ut fra en tekstanalyse er det dermed viktig å få en forståelse av hvordan intensjonen bak teksten kan finnes.

Skinners teori tar i første omgang for seg definisjonen av ordet mening. Hvordan en tekst tolkes, avhenger av hva man legger i ordet meningen til teksten. Skinner peker på tre definisjoner av mening som kan avgjøre hvordan en tekst tolkes. Den første definisjonen handler om hva ord og spesifikke fraser betyr i den gitte teksten.¹⁹ Meningen til en tekst er altså hva ordene den består av forteller direkte. For denne oppgaven vil det for eksempel si hvordan *The Anti-Jacobin* karakteriserer opposisjonsledere. Det er denne definisjonen Skinner peker på at Derrida bruker i sin filosofi, da ord mangler en fast betydning, vil man dermed ikke kunne oppnå den sanne meningen bak en tekst.²⁰ Den andre definisjonen Skinner presenterer er hvordan man personlig forstår teksten.²¹ Meningen er direkte knyttet opp mot en selv som leser og hvordan man leser teksten. Definisjonen legger vekt på hva teksten forteller akkurat i øyeblikket heller enn hva forfatteren la i ordene.²² Det er denne definisjonen man som oftest kommer i kontakt med i dagliglivet når man leser tekster. Hvordan forstår jeg denne teksten? Hva er det jeg legger i disse ordene? Det er en selv som skaper meningen med teksten, ikke noen andre.²³ Den tredje definisjonen går ut på hva forfatteren mener med hva de skriver i en gitt tekst.²⁴ Hva er det forfatteren ønsker å formidle med teksten? I denne oppgaven er det dette som er målet, hva forfatterne av *The Anti-Jacobin* la i beskrivelsene av hendelser og personer. Det er dermed denne meningen som oppgaven må fokusere på.

Teorien fokuserer videre på hvorfor intensjonen av en tekst er viktig for forståelsen av den. Skinner peker på at, man som leser, verken burde eller skulle ønske å sikre at intensjonen bak ikke har noe å si for meningen til teksten.²⁵ Tonen forfatteren ønsket at teksten skulle leses i kan drastisk forandre meningen til teksten. Teksten kan være

¹⁷ Quintin Skinner, *Visions of Politics: Volume 1, Regarding Method*, Cambridge 2002: 91.

¹⁸ Skinner, 2002: 91.

¹⁹ Skinner, 2002: 91.

²⁰ Skinner, 2002: 91.

²¹ Skinner, 2002: 92.

²² Skinner, 202: 92.

²³ Skinner, 2002: 93.

²⁴ Skinner, 2002: 93.

²⁵ Skinner, 2002: 96.

skrevet spøkefullt, ironi eller i all seriøsitet.²⁶ Dermed er det viktig å vite intensjonen bak for å forstå meningen til teksten. Med tanke på forståelsen av *The Anti-Jacobin* er det viktig å ha med intensjonen bak, da det avisen skriver ikke nødvendigvis er sant, men er vinklet på en slik måte at intensjonen bak blir nådd. Teksten blir et uttrykk for forfatterens tilslutning, avstandstagen, utfordring eller videreføring av etablerte posisjoner.²⁷ *The Anti-Jacobin* blir dermed et uttrykk for forfatterens mål for avisen i seg selv.

2.2 Tekstanalyse som metode

For å svare på problemstillingen vil det bli utført en tekstanalyse av avisen *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*. Det har blitt valgt å undersøke hvilke elementer som går igjen i avisen og hva disse kan fortelle oss om intensjonen bak avisen. Her ble det lagt spesielt fokus på hvilke enkelt-hendelser og nyheter som blir valgt å formidle og kommentere, samt hvilke andre aviser og deres dekning som *The Anti-Jacobin* valgte å kommentere og kritisere. Vet å velge dette fokuset vil man kunne undersøke nærmere hva avisen fant relevant og verdt å kommentere. Dette vil dermed kunne fortelle nærmere hva mennene bak avisen ønsket å få utrettet gjennom publiseringen.

Fokuset til oppgaven er lagt til avisens intensjon og hvordan dette kommer til uttrykk i tekstene. Det ble valgt nærmere å fokusere på tekster som forteller om avisens syn. Det ble dermed interessant å finne tekster som inneholder avisens fremstillinger av meningsfeller og motstandere. Tekstene som inneholder dette er både artikler og dikt, som viser frem avisens fremstilling av Frankrike, jakobinere, myndighetene, den politiske opposisjonen og opposisjonsaviser. Ved å spesifisere fokuset på denne måten ble det enklere å undersøke avisen og finne frem relevante utdrag. Likevel er det viktig å være oppmerksom på andre ytringer avisen kommer med, som ikke nødvendigvis tilhører en av disse «kategoriene» eller som kan tilhøre flere, men som allikevel kan være relevante for oppgaven. Videre blir det også viktig å ha fokus på at intensjonen bak teksten ikke alltid blir forklart eksplisitt og kan være vanskelig å trekke ut.

2.3 Begreper

Denne oppgaven tar for seg en avis utgitt i sent 1700-talls Storbritannia. Det er dermed greit å ta for seg et par begreper som dukker opp både i avisen og i denne oppgaven, og definere dem. Med tanke på begreper som dukker opp i avisen er det spesielt «jakobiner» som blir viktig å definere. Begrepet blir brukt av avisen med spesielle konnotasjoner, og det kan derfor være lurt å skape en felles forståelse av hva som ligger bak begrepet. I oppgaven generelt vil det bli snakk om propaganda, som også har mange ulike tolkninger. Dermed vil det også her være lurt å få en felles forståelse av dette ordet.

²⁶ Skinner, 2002: 96.

²⁷ Teemu Ryymin, Å arbeide med tekstanalyse, i L. Melve og T. Ryymin (Red.) *Historikerens arbeidsmåter*. 2018: 52.

2.3.1 Propaganda

Propaganda blir ofte forbundet med første- og andre verdenskrig, hvor de nye massemediene ble brukt for å fremme patriotisme og engasjement i befolkningen.²⁸ Likevel var ikke propaganda en relativt ny oppfinnelse. Før verdenskrigene ble propaganda sett på som et middel for å overtalelse.²⁹ Denne oppfatningen kan man trekke helt tilbake til antikken, hvor grekerne så på overtalelse som en form for retorikk.³⁰ Dette er en sterk kontrast til hvordan propaganda ble sett på midt på 1900-tallet hvor man, på grunn av dens tilknytning til krig og makt, så på propaganda som et onde.

Propaganda kan altså defineres på flere ulike vis, alt ut fra tidsperiode og politisk ståsted. I denne oppgaven er det derimot valgt en definisjon av Haavard Koppang som tar til sikte å kombinere en bred og snever definisjon av begrepet. Koppangs definisjon er som følger: "Propaganda is organized mass communication, derived from a hidden agenda on mission to conform belief and action by manipulating mechanisms—drawn from a hidden agenda on instrumentality—to circumvent individual reasoning and rational choice."³¹ Koppangs definisjon legger særlig vekt på den skjulte agendaen som ligger bak formidlingene og som ikke blir gjort kjent for mottakeren. Det er denne delen spesielt som skiller propaganda fra overtalelse, reklame og utdanning, som Koppang mener er fundamentalt forskjellige former for kommunikasjon.³²

Også andre enkeltelementer blir pekt ut som særegne for propaganda. Blant annet blir en blanding av argumenterende og kverulerende dialog, bruken av følelser som frykt, sinne, sorg, skyld og hevngjerrighet, og fordommer og patriotisme trukket frem som redskaper innenfor propaganda.³³ Avsenderen er ikke bundet av rett eller galt, men spiller fritt på følelser og fordommer.³⁴

2.3.2 Jakobiner

Jakobiner er et begrep brukt om radikale spesielt i Frankrike, men også i andre land.³⁵ Under den franske revolusjonen, perioden denne oppgaven konsentrerer seg om, ble begrepet brukt om medlemmer av «jakobinerklubben» eller «konstitusjonens venner» som den egentlig het. Jakobinerklubben var en radikal gruppering som ønsket en fortsettelse av revolusjonen og å tøyde de kontrarevolusjonære.³⁶ Klubben fikk sitt kallenavn etter Jakobinerklosteret i Paris, hvor klubben hadde sine møter.³⁷ Klubben ble et møtested for likesinnede, og representanter i nasjonalforsamlingene som var medlemmer brukte klubben for å diskutere politikk og legge planer. Grupperingen fikk

²⁸ T. Aalberg og E. Elvestad, *Mediesosiologi*, Oslo 2012: 25.

²⁹ Taylor, 2003: 4.

³⁰ Taylor, 2003: 15.

³¹ Haavard Koppang, Social Influence by Manipulation: A Definition and Case of Propaganda, *Middle East Critique*, nr. 2, 2009: 121.

³² Koppang, 2009: 121-122.

³³ Koppang, 2009: 122.

³⁴ Audun Farbrot, <https://www.bi.no/forskning/business-review/articles/2011/06/Propaganda-i-det-skjulte/>, (14. juni 2011).

³⁵ David Brégaint, <https://snl.no/jakobinere> (26. november 2019).

³⁶ Palmer, Colton og Kramer, 2014: 379.

³⁷ Store norske leksikon, <https://snl.no/Jakobinerklubben> (17. juli 2019).

stor betydning i de tidlige fasene av den franske revolusjonen, spesielt mellom 1792 og 1794 under nasjonalkonventet.

Perioden under nasjonalkonventet var samtidig preget av Skrekkveldet, som i ettertid dermed har blitt sittende fast ved jakobinernes rykte. Skrekkveldet var tenkt som en beskyttelse av Republikken både mot kontrarevolusjonære og mistenkte kontrarevolusjonære.³⁸ Makthaverne fant, beskylte og henrettet flere tusener med antatte kontrarevolusjonære for å beskytte Republikken. I alt ble nærmere 17 000 mennesker henrettet som følge.³⁹ Disse hendelsene skapte stor motvilje mot revolusjonen generelt, men ikke minst mot jakobinerne spesielt. Klubben ble stengt etter Robespierres fall i 1794 og har i ettertiden blitt et eksempel på hvordan en revolusjon kan utvikle seg til diktatur og terror.⁴⁰ Det er i denne konteksten begrepet blir bruk i denne oppgaven, hvor jakobiner blir brukt som et skjellsord mot meningsmotstandere. Spesielt vil fokuset være på hvordan begrepet ble brukt i avisen *The Anti-Jacobin*.

³⁸ Palmer, Colton og Kramer, 2014: 393.

³⁹ Kai Peter Østerberg, https://snl.no/Den_franske_revolusjon (18. november 2019).

⁴⁰ Store norske leksikon, 2019.

3 Historisk bakgrunn

For å kunne undersøke avisen *The Anti-Jacobin* er det viktig å få en forståelse av hendelsene som lå forut for avisen og som påvirket dens skapelse. Da siktes det spesielt til den franske revolusjonen, Storbritannias indre anliggende og de britiske myndighetenes ståsted til disse hendelsene. I dette delkapittelet vil det derfor blir gjort en kort gjennomgang av nettopp disse hendelsene.

Etter årelange problemer både med landets gjeld og sviktende avlinger så Frankrikes konge, Ludvig den 16., seg nøtt til å innkalle til samling av nasjonalstendene. Dette skulle bli startskuddet for en årelang revolusjon som så nye grunnlover, terror og ikke minst flere europeiske kriger. Krigene foregikk i perioden mellom 1792 og 1799, og så krigshandlinger mellom Frankrike og flere ulike koalisjoner. Koalisjonene besto av forskjellige europeiske land, men i hovedsak besto de av forskjellige variasjoner av Østerrike, Preussen og Storbritannia. Frankrike startet krigene ved å erklære krig mot Østerrike og deretter Preussen i 1792.⁴¹ Storbritannia kom med i krigen i 1793, etter at de østerrikske Nederlandene, dagens Belgia, ble invadert. I 1797, da avisen *The Anti-Jacobin* kom ut, var det bare Storbritannia som sto igjen imot Frankrike. Både Preussen og Østerrike hadde blitt tvunget til å inngå fred med Frankrike i henholdsvis 1795 og 1797.⁴²

Innad i Storbritannia hadde det allerede ved starten av revolusjonen vært en skarp debatt mellom reformvillige og konservative om hvorvidt man skulle endre eller vedlikeholde de daværende lovene og institusjonene.⁴³ Dette gjaldt særlig Storbritannias stemmesystem og fordelingen av representanter i de ulike forvaltningsdistriktene (eller «boroughs» på engelsk). Både i London og i andre større byer vokste det frem reformorganisasjoner og debattklubber, som London Corresponding Society.⁴⁴ Likevel endret synet seg på reformvillighet i Storbritannia. Etter 1793-1794, da Storbritannia hadde gått inn i krigen mot Frankrike, kunne reformvillighet bli sett på som forrædersk.⁴⁵ Samtidig var engelskmennenes kontroll på de britiske øyene utfordret både fra irsk og skotsk side, ettersom det både i Skottland og Irland skjedde flere opptøyer i 1790-årene.

I starten av den franske revolusjonen ble ikke hendelsene i Frankrike sett på med stor motvilje fra de britiske myndighetenes side. Av den britiske regjeringen, med statsminister William Pitt den yngre fremst, ble revolusjonen sett på som noe positiv. Dette kom av at deres historiske store konkurrent ble satt ut av spill internasjonal på grunn av de interne hendelsene.⁴⁶ Dette synet skulle etter hvert forandre seg med Frankrikes spredende militære makt sammen med spredningen av de revolusjonære tankene om frihet, likhet og brorskap.

Ikke bare gikk Storbritannia inn i krigen for å tøyse Frankrikes økende styrke på kontinentet, men myndighetene fikk også innført en rekke nye lover for å tøyse reformvilligheten innad i Storbritannia. I 1795 ble det som har blitt kalt «Two Act»

⁴¹ Palmer, Colton og Kramer, 2014: 388.

⁴² Taylor, 2003: 155-156.

⁴³ Kristiansen, 2019: 134.

⁴⁴ Mark Philp, *Reforming Ideas in Britain: Politics and Language in the Shadow of the French Revolution, 1789-1815*, Cambridge 2013: 74.

⁴⁵ Kristiansen, 2019: 207.

⁴⁶ G. Fremont-Barnes, *The French Revolutionary Wars*, Chicago 2001: 19.

innført, som besto av to lover, «The Treason Act» og «The Seditious Meeting Act». «The Treason Act» minsket kravet for hva som ble sett på som forræderske handlinger ovenfor konge og fedreland. Spesifikt gikk dette ut på at all form for ønske om eller utførelse av harme mot kongen eller hans etterkommere ville bli stemplet som høyforræderi og straffes med døden.⁴⁷ «The Seditious Meeting Act» begrenset på sin side omfanget av mennesker som kunne samles til et offentlig arrangement til maksimalt 50 personer, med mindre det var gitt tillatelse fra offentlige styresmakter.⁴⁸ Myndighetene i Storbritannia gikk dermed sterkt inn for å begrense reformvilligheten i landet så vel som å opprettholde krigsinnsatsen mot Frankrike.

⁴⁷ Legislation.gov.uk, <http://www.legislation.gov.uk/apgb/Geo3/36/7/introduction/1991-02-01>, (u. år).

⁴⁸ Harry T. Dickinson, *Constitutional Documents of the United Kingdoms 1782-1835*, München 2005: 31.

4 Analyse

Fokuset til oppgaven er altså å undersøke motivene bak publiseringen av avisen *The Anti-Jacobin* og hvordan disse kommer til uttrykk i avisen. Avisen selv begrunner utgivelsen med å undersøke pressens dekning av sannheten. De skal avsløre krenkelser, forkledninger og perversjoner av sannheten være det seg i narrasjon eller i argumenter.⁴⁹ «To this object alone it is our labours are dedicated.»⁵⁰ Motivet for avisen er altså å undersøke hvorvidt pressens dekning av de samtidige hendelsene er korrekt. I avisens prospekt blir det forklart at dette vil gjøres ved å eksponere det redaksjonen definerer som feil, løgner og feilaktige tolkninger, som er å finne i aviser viet til oppvigleri, ateisme og Frankrike.⁵¹ Oppgaven vil dermed ta utgangspunkt i disse motivene og vil undersøke nærmere hvordan disse kommer til uttrykk i avisens tekster. Samtidig vil det bli fokusert på om det også er å finne andre motiver, som ikke er eksplisitt uttrykk. For å undersøke dette er det valgt å ta utgangspunkt i fire tekster i fire ulike utgaver av avisen. De to første tekstene er begge en del av spalten «Misrepresentations». Disse tekstene handler om henholdsvis krigen mot Frankrike og opptøyer innad i Storbritannia. Fokuset vil ligge på hvordan avisen fremstiller hendelsene, hvilke virkemidler de bruker for å argumentere sitt syn og hvordan dette knytter seg opp mot den historiske fremstillingen skapt i ettertiden. Gjennom dette vil det også bli undersøkt om det kan finnes andre motiver for avisen foruten avisens uttrykte mål om å oppdage løgner, avdekke feil, rette opp feilaktige fremstillinger. De to siste tekstene er del av avisens underholdningsspalte, «Poetry». Dette er ikke en spalte som blir nevnt i prospektet, men som allikevel er et fast inventar i avisen. Dermed er det interessant å se nærmere på hva spalten inneholder og hva den eventuelt kan si om avisens motiver. Analysen vil bli delt inn i to deler, hvor hver av dem tar for seg henholdsvis de feilaktige tolkningene og diktene.

4.1 Feilaktige tolkninger

Spalten «Misrepresentations» er å finne i stort sett samtlige utgaver av *The Anti-Jacobin*. Spalten i seg selv er delt opp i flere ulike artikler, som tar for seg forskjellige utdrag fra andre aviser, som *The Anti-Jacobin* anser som feilaktige tolkninger. Hver artikkel tar for seg en eller flere sitater fra andre aviser for deretter å gå gjennom argumentene og hvorfor disse er gale. I prospektet er spalten nevnt spesifikt som et middel for å undersøke pressens dekning av sannheten. «Next in rank come misrepresentations which, taking for their ground-work facts in substance true, do so colour and distort them in description, as to take away all resemblance of their real nature and character.»⁵² De feilaktige tolkningene tok utgangspunkt i sannheten, men vridde på fremstillingen og var dermed den en av de verste formene for stupiditet og ondskap i følge avisens redaktører.

⁴⁹ Ukjent forfatter, *Prospectus of The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*, 1.

⁵⁰ Ibid.

⁵¹ Ibid: 2.

⁵² Ibid: 3.

4.1.1 Krigens effekt på britisk handel

Den første fremstillingen som vil bli gjennomgått er en lengre artikkel som ble publisert i den 15. utgaven av *The Anti Jacobin* som kom ut 19. februar 1798. Artikkelen strekker seg over 3 sider og handler om hvordan britisk handel vil bli påvirket av nye franske retningslinjer om konfiskering av britisk last ombord på skip.⁵³ Artikkelen begynner med en sitering fra en annen avis, *The Morning Chronicle*, og dens dekning av hendelsen. *The Morning Chronicle* hevder blant annet i sin artikkel at det er britenes egen feil at deres handel nå lider, ettersom de selv har drevet den samme politikken. «It is our Maritim Maxim, returned upon us...».⁵⁴ Deretter blir denne fremstillingen kommentert og *The Anti-Jacobin* presenterer med det sin versjon.

Hvordan dette bidrar til avisens mål om å avdekke løgner og feilaktige fremstillinger er vanskelig å se ved første øyekast, ettersom påstandene ikke blir besvart med en gang. Første del av *The Anti-Jacobins* svar er et direkte angrep på *The Morning Chronicle*. *The Morning Chronicle* blir blant annet kalt ignorant og en jakobiner avis.⁵⁵ Dette er anklager *The Anti-Jacobin* retter mot denne avisen gjentatte ganger i sine utgaver, eksempelvis i utgave 5.⁵⁶ Anklagen knytter seg dermed opp til de tilsvarende anklagene i de andre utgavene av avisen. Og ved å bruke dette uttrykket Jakobiner i denne spesifikke artikkelen blir også *The Morning Chronicle* knyttet til franskmennene. Disse anklagene bygges derimot ikke opp ytterligere og retter dermed ikke opp i vrangforestillingene.

Denne formen for argumentasjon vitner derimot om at det kan ligge andre intensjoner bak artikkelen, foruten å rette opp i det avisen mener er en feilaktig fremstilling. Artikkelen knytter seg opp til alle andre anklager mot *The Morning Chronicle* som en jakobiner avis. Utrykket jakobiner har, som beskrevet tidligere i oppgaven, tydelige konnotasjoner og ble ofte brukt av *The Anti-Jacobin* om opposisjonen, reformister og andre aviser, som *The Morning Chronicle*. Avisens tittel, *The Anti-Jacobin*, forteller også at dette er avisens hovedfiender. I de fleste tilfellene hvor begrepet er brukt i avisens tekster, er budskapet hvordan de står i ledtog med franskmennene eller deres ondskapsfulle natur. I et tilfelle blir jakobinerne beskrevet som hevngjerrige.⁵⁷ I andre tilfeller ble de beskrevet som elskere av blod og plyndringer.⁵⁸ Videre ble de engelske jakobinerne beskrevet spesielt i forhold til de franske. «He appears to have a rooted antipathy to his native land, but to the despotic anarchy of France his love is ardent and sincere, and his exertions on favour of the despotic anarchy are boundless and unceasing.»⁵⁹ For den faste leseren av *The Anti-Jacobin* ville dermed karakteriseringen i denne artikkelen henvise til at *The Morning Chronicle* ikke er til å stole på, da de ikke ønsker det beste for Storbritannia. Dette kommer ytterligere til uttrykk ved å hevde at *The Morning Chronicle* angriper hele Storbritannia, dets rettigheter, interesser, heder og sikkerhet, ved å angripe både fortidige og nåtidige myndigheter.⁶⁰ For lesere gir dette et inntrykk av at *The Morning Chronicle* ikke står på britisk side i striden. Deres interesser er ikke det samme som Storbritannias, men heller det motsatte. *The Morning Chronicles*

⁵³ Ukjent forfatter, *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*, 1798c: 115

⁵⁴ Ibid.

⁵⁵ Ibid.

⁵⁶ Ukjent forfatter, *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*, 1797e: 35.

⁵⁷ Ibid: 116.

⁵⁸ Ukjent forfatter, *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*: 1797c: 12.

⁵⁹ Ukjent forfatter, *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*: 1797f: 47.

⁶⁰ Ibid.

ledtog til Frankrike blir også hevdet i setningen: «The members of the French Directory, and their Coadjutor, the Writer of the Morning Chronicle...»⁶¹ Her ytrer altså *The Anti-Jacobin* i klartekst hva de mener om artikkelforfatteren, nemlig at han er de franske myndighetenes assistent. Dette medvirker dermed til å fremstille *The Morning Chronicle* som en forrædersk avis som ikke er til å stole på.

Ingen av disse karakteriseringene blir derimot begrunnet med fakta, men henger løst i teksten. Virkningen blir dermed mer som propaganda, hvor *The Morning Chronicle* ikke er enig med forfatterne av *The Anti-Jacobins* syn og dermed må stå i ledtog med franskmennene. Det finnes ingen nyanser mellom venn og fiende, bare disse motpolene. Dette er et av hovedtrekkene ved propaganda, nemlig å fremstille verden i sort-hvitt hvor man enten er med én eller mot én.⁶² Videre blir dette budskapet om at *The Morning Chronicle* er på fransk side, som nevnt tidligere, repetert gjennom flere av utgavene til *The Anti-Jacobin*. Å repetere fremstillingen av en sort-hvit verden er også en del av hovedtrekkene til propaganda.⁶³

The Anti-Jacobin bruker derimot store deler av artikkelen sin på å rette opp i *The Morning Chronicle*'s artikkel og begrunne hvordan saken egentlig er. Rettelsen legger hovedsakelig vekt på påstanden om at britisk handel påvirkes negativt av det nye franske forbudet mot import og salg av britiske varer i franske territorier.⁶⁴ *The Anti-Jacobin* hevder derimot at britisk handel slettes ikke vil bli påvirket. Denne påstanden blir begrunnet med at britiske varer, med sin utmerkede kvalitet og lave pris, uansett vil bli distribuert i Europa uavhengig av forbudet, da det finnes andre havner enn de franske.⁶⁵ Videre argumenter de med at importen av britiske varer til Frankrike ikke er en stor bestanddel av britisk eksport uansett, og det vil dermed ikke utgjøre en stor skade om den skulle forsvinne. Den gjennomsnittlige verdien av all britisk eksport til alle land i løpet av to år (1791 og 1792) var på 23,746,790 £, mens den gjennomsnittlige verdien av eksporten av britiske produkter til Frankrike var satt til bare 659,956 £.⁶⁶ «...to exclude our Manufactures and Produce from that Country, even if they could be carried into execution, can have but little effect on the general Commerce of Great Britain.»⁶⁷ *The Anti-Jacobin* begrunner med det at *The Morning Chronicle* tar feil i å si at dette vil påvirke britisk handel. Dette er et klart eksempel på *The Anti-Jacobins* mål om å rette opp feil og løgner.

Samtidig er det andre aspekter med *The Morning Chronicle*'s påstanden som avisen derimot ikke retter på, nemlig at disse franske tiltakene er akkurat de samme maktutøvelsene Storbritannia alltid har brukt. Denne delen av påstanden blir bare avfeid, som nevnt tidligere, som et angrep på Storbritannia og dets interesser. Disse påstandene er det derimot hold i. Leo Müllers forskningsartikkel om svensk handelsvirksomhet under revolusjonskrigene viser til flere svenske handelsskip som på 1790-tallet ble konfiskert av britene.⁶⁸ Artikkelen viser også til de franske tiltakene fra 1796, som *The Anti-Jacobin*

⁶¹ *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*, 1798c: 118.

⁶² Farbrot, 2011.

⁶³ Ibid.

⁶⁴ *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*, 1798c: 115.

⁶⁵ Ibid.

⁶⁶ Ibid: 117.

⁶⁷ Ibid.

⁶⁸ Leos Müller, Swedish merchant shipping in troubled times: The French Revolutionary Wars and Sweden's neutrality 1793–1801, i *The International Journal of Maritime History*, nr. 1, 2016: 154-155.

forklarer, hvor Frankrike ikke lenger godtok nøytrale handelsskip, men så på alle nøytrale skip som bærere av fiendtlige varer.⁶⁹ Situasjonen forverret seg altså for de svenske handelsskipene, da både britene og franskmennene kapret dem. Dermed får *The Anti-Jacobin* rett når de hevder at de franske tiltakene går ut over de nøytrale landene, men å kalle Storbritannia for de nøytrale landenes beskytter derimot er feil da de også utøvte en fare for de nøytrale landene.

The Anti-Jacobins artikkel om fransk lovgivning angående britiske varer visere flere ulike virkemidler, som både vitner om deres uttrykte målsetning og andre mer skjulte mål. Med tanke på den uttrykte målsetningen, rettet avisen opp i påstanden om at britisk handelen ville bli svært negativt påvirket av de nye franske tiltakene. Dette ble gjort ved å argumentere for at britiske varer uansett ville få tilgang til de franske markedene via bakveier og at eksport til Frankrike ikke var av stor betydning for den overordnede britiske handelen da den var en relativt liten del av den totale eksporten til Storbritannia.⁷⁰ Likevel er det andre deler med artikkelen som ikke passer inn i den uttrykte målsettingen om å rette opp feil. Dette gjelder spesielt angrepet på *The Morning Chronicle* og forfatteren av artikkelen. Avisen og forfatteren ble kalt både ignorant og i Frankrikes tjeneste.⁷¹ Dermed blir deres kredibilitet dratt i tvil. Dette skjer derimot uten noen videre begrunnelse for disse påstandene. *The Anti-Jacobin* velger dermed å feie kritikken mot de britiske myndighetene vekk og stemple det som forræderske, samtidig som de forsvarer den britiske krigsinnsatsen ved å påstå at Storbritannia forsvarer ikke bare seg selv, men også de mindre, nøytrale landene.

4.1.2 Opptøyer på de britiske øyene

Den andre fremstillingen som vil bli gjennomgått er en gjengivelse av opptøyene i Tranent som ble publisert den 27. november 1797 i den andre utgaven av avisen.⁷² Opptøyene i Skottland skjedde i sammenheng med et møte av tilreisende magistrater. Magistratene skulle velge ut menn som skulle være en del av en skotsk milit. Den skotske militens dannelse var et lovvedtak fattet av Parlamentet i 1797.⁷³ Formålet med vedtaket var å skape en større styrke i Skottland i tilfelle en fransk invasjon. Artikkelen tilhører et av de gjennomgående temaene i *The Anti-Jacobin*, nemlig «Misrepresentations». Påstanden *The Anti-Jacobin* ønsker å rette på kom fra et utdrag av en artikkel fra *The Morning Chronicle*, som omhandlet en tale av Charles James Fox den 10. oktober 1797. «I allude to the Proceedings in Tranent. I am well assured that the accounts which appeared in the Newspapers concerning the affair, were very mitigated and below the mark.»⁷⁴ I Utdraget beskriver altså Fox avisenes gjenfortelling av hendelsene i Tranent som dempet og lite treffende.⁷⁵ *The Anti-Jacobins* svar er en kopi av et brev fra magistratene som var tilstede, som de fikk tilsendt fra en korrespondent i Skottland.⁷⁶

⁶⁹ Müller, 2016: 156.

⁷⁰ *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner, 1798*: 117.

⁷¹ Ibid: 115.

⁷² *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner, 1797*: 11-13.

⁷³ Atle Wold, *Scotland and the French Revolutionary War 1792-1802*, Edinburgh 2015: 88.

⁷⁴ *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner, 1797*: 11.

⁷⁵ Ibid.

⁷⁶ Ibid.

Magistratenes gjengivelse av opptøyene i Tranent tar for seg oppbygningen i dagene i forkant, samt utdypende beskrivelser av hendelsene den 29. august 1797.⁷⁷ I dagene i forveien ble det varslet om at grupperinger reiste rundt og egget til opprør i området, angrep huset til skolemesteren og truet ham på livet.⁷⁸ Skolemesteren var ansvarlig for listene over alle som potensielt kunne være med i militsen. Mye av fokuset til gjenfortellingen legges altså til at opptøyene ikke var en spontan reaksjon, men planlagt. Videre forteller magistratene om selve møtedagen. Ved inngangen til byen skal magistratene, sammen med flere kavaleritropper, ha blitt møtt av en stor folkemengde hovedsakelig bestående av kvinner som ropte «no militia».⁷⁹ Kvinnene skal ha truet med at magistratene ikke ville reise fra byen i live.⁸⁰ At kvinnene skal ha ropt at de ville ha hjertebloodet til magistratene innen en time var omme, bygger videre på forståelsen av at opptøyene var planlagte samtidig som det vitner om en allerede amper stemning før møtet. Utover i møtet skal folkemengdene på utsiden ha begynt å kaste steiner på vaktene på utsiden og inn vinduene på forsamlingshuset.⁸¹ Da steinkastingen begynte var også alle kvinnene i folkemengden forsvunnet og flere av de oppmøtte hadde batonger.⁸² Dette vitner om den truende stemningen som magistratene følte på. Etter hvert ble tilstanden så ille at «The Riot Act» ble lest opp på innsiden av huset, og folkemengden hadde en time på å løse seg opp før folk offisielt ville ha begått en forbrytelse. De medreisende kavaleritroppene, fire tropper totalt, så seg derimot nødt til å gripe inn for å redde magistratene på innsiden som ble bombardert med steiner før timen var omme.⁸³ Til slutt fikk kavaleriet brutt opp folkemengden og jaget dem ut av byen.⁸⁴ Til sammen ble det arrestert 36 personer, men magistratene antyder at mellom 2000 og 5000 mennesker var til stede under opptøyene.⁸⁵ Brevets detaljerte fremstilling beskrev altså hendelsene utelukkende fra magistratenes side, hvor fokuset var rettet på den truende og ampre stemningen de ble møtt med fra lokalbefolkningen.

Fremstillingen er derimot annerledes når en ser på historiske beskrivelser av opptøyene i Tranent. Blant annet blir aggresjonen blant de to grupperingenes fordelt jevnere. Det var ikke bare folkemengden utenfor var som fiendtlig innstilt og viste sin misnøye med å kaste stein på forsamlingshuset og på de militære. Militærets fremtreden ble kalt ubarmhjertig, og har i ettertiden ofte ført til at hendelsen blir omtalt som en massakre.⁸⁶ I magistratenes fremstilling av hendelsene blir det bare nevnt skader på en soldat. Det blir derimot ikke nevnt at det i alt døde 12 personer og utallige ble skadet blant folkemengden.⁸⁷ Brevets fremstilling får det altså til å virke som om militæret inngripen kun var et uttrykk for selvforsvar og for å bevare ro og orden. Gjenfortellingen tar heller ikke med hvordan deler av militæret jaktet på den flyktende folkemengden og angrep ikke bare opprørerne, men også mennesker på utsiden av Tranent som arbeidet på jordene eller som var tilreisende på vei inn til byen.⁸⁸

⁷⁷ Ibid: 11-13.

⁷⁸ Ibid: 12.

⁷⁹ Ibid.

⁸⁰ Ibid.

⁸¹ Ibid.

⁸² Ibid.

⁸³ Ibid.

⁸⁴ Ibid: 13.

⁸⁵ Ibid.

⁸⁶ Edward M. Spiers, Jeremy Crang og Matthew Strickland, *A Military History of Scotland*, Edinburgh 2012: 437-438.

⁸⁷ Hannah Barker og Elaine Chalus, *Women's History, Britain 1700-1850: An Introduction*, London 2005: 238.

⁸⁸ Wold, 2015: 90.

Brevets fortelling velger altså å bygge opp om den ansente stemningen blant befolkningen og den truende følelsen magistratene blir møtt med. Dette bygger de opp med overdrivelser og ikke minst ignorering av viktige fakta. Blant annet hevder magistratene i slutten av sitt brev at folkemengden besto av mellom 2000 og 5000 personer. Likevel er det tidligere i brevet hevdet at det på forhånd var forventet et antall på rundt 200-300 mennesker. Dette anslaget hørtes drøyt ut og jeg valgte dermed å se nærmere på populasjonen i området i perioden i andre kilder. Det er derimot vanskelig å finne kilder som spesifikt går inn på populasjonen i dette området for 1797. Det ble derfor nødvendig å sammenligne populasjonen i perioden mellom 1743 og 1801, for å få et estimat. I 1743 var populasjonen i sognene nærmest hendelsen, Tranent og Prestonpans, anslått til henholdsvis 2459 og 1596 personer.⁸⁹ For å se hvordan dette stemmer med tanke på populasjonen i 1797, måtte jeg se nærmere på befolkningsveksten i området mellom 1755 og 1801. Jeg fant ingen tall som oppga dette for de to sognene, så dermed vente jeg blikket til det overordnede fylket de to tilhørte. Fylket East Lothian også kalt Haddington Shire, som de to sognene tilhører, hadde en samlet befolkningsvekst på 277 personer fra 1755 til 1801.⁹⁰ Befolkningen økte altså fra 29709 til 29986 i East Lothian i perioden. Fylket besto, i tillegg til de to forannevnte sognene Tranent og Prestonpans, av 17 andre sogn.⁹¹ Befolkningsveksten var dermed sannsynligvis spredd utover større deler av fylket, ikke bare i de to fylkene denne oppgaven interesserer seg for. Det er altså mulig at man samlet en folkemengde i mellomrommet mellom 2000-5000 personer, likevel krever dette at store deler av, om ikke hele, befolkningen av sognene møtte opp. Dette er lite sannsynlig, da rapporter fra opptøyene i Tranent også forteller om folkemengder som arbeidet på jordene utenfor byen eller som var på vei inn til byen i annet ærend. Altså kan man si at brevets anslag for antallet fremmøtte den 29. august 1797 nok var en overdrivelse for å maksimere den truende stemningen.

Et annet poeng mot brevets beskrivelse av folkemengden, i tillegg til antallet fremmøtte, er hvem den besto av. Avisen gjør et poeng ut av å poengtere at da de ankommer byen, så består folkemengden av et stort antall kvinner. «... We found ourselves surrounded by crowds of people, chiefly women, who were extremely clamorous,...”⁹² Utover i selve møtet beskriver de at kvinnene så og si var forsvunnet fra folkemengden før steiner begynte å hagle mot bygningen.

... it was observed by some person in the room, that the women had mostly disappeared, and that the streets were full of men who had large bludgeons in their hands. Immediately after this a great tumult was heard, and a heavy shower of large stones was thrown at the house,...⁹³

Andre beretninger av hendelsen beskriver derimot at det var kvinnene som kastet stein. «The women, in particular, became exasperated, and began throwing stones at the window of Glen’s house.”⁹⁴ Hvorvidt den ene eller den andre fremstillingen er sann, er vanskelig å si. Likevel er det betydelig å legge merke til hvordan magistratenes fremstilling får det til å virke som om folkemengden hadde en plan for hva som skulle

⁸⁹ James Gray Kyd, *Scottish population statistics including Webster’s analysis of population 1755*. Edinburgh 1952: s.13.

⁹⁰ Ibid: 84.

⁹¹ Ibid: 13.

⁹² *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*, 1797c: 12.

⁹³ Ibid.

⁹⁴ Barker og Chalus, 2005: 238.

skje heller enn at steinkastingen var et tegn på folkemengdens frustrasjon, som den andre fremstillingen viser til.

Så hvorfor velger avisen å legge fokus på denne hendelsen og akkurat denne fremstillingen av den? For det første er den påståtte feilaktige fremstillingen fra to av *The Anti-Jacobins* gjennomgående motstandere, *The Morning Chronicle* og Charles J. Fox. *The Morning Chronicle* blir, som nevnt i forrige delkapittel, ofte kategorisert som en jakobineravis som står i ledtog med Frankrike. Avisen blir også latterliggjort som en «hocus-pocus» avis, som ikke var til å stole på.⁹⁵ Charles Fox, på sin side var britisk politiker, lederen av opposisjonen mot statsminister Pitt og en beundrer av den franske revolusjonen i sin tidlige fase.⁹⁶ I *The Anti-Jacobin* ble han beskrevet som om han sto i ledtog med det franske Direktoriet, og ble sammenlignet med Robespierre.⁹⁷ Å stemple deres fremstilling av hendelsene i Tranent som feilaktige bidrar dermed inn i den større sammenhengen av å vise opposisjonen og *The Morning Chronicle* som Storbritannias motstandere, som ønsker å sverte myndighetene og skape kaos.

Ved første øyekast utførte avisen sitt uttalte mål om å rette opp feilaktige representasjoner, og beskrev hendelsene slik de var. Foxs beskrivelse var at hendelsen ble dysset ned av avisene som rapporterte om dem, samt at begivenhetene egentlig var mye mer grusomme.⁹⁸ Avisen velger å rette på dette gjennom magistratenes brev, som beskriver hendelsene. Ved å velge magistratene som kilde til hendelsene, brukte avisen offentlige tjenestemenn som ofte er forbundet med tillit og pålitelighet. Deres fortelling av hendelsene får dermed en styrket troverdighet. Likevel var denne fremstillingen, som vist over, både overdreven og lite objektiv. Ikke bare ble antallet personer som hadde møtt opp overdrevet, men fokuset var også svært konsentrert på folkemengdens aggresjon både før og under konfrontasjonen mellom opprørerne og det militære. Kanskje viktigst ble ikke resultatet av opptøyene, nemlig 12 døde mennesker, nevnt overhode. Dette var ikke ukjent informasjon, ettersom andre beretninger beskrev hendelsene og de døde. Eksempelvis skrev *The Times* om den første omkomne, Isabel Rogers, som var en ung kvinne rundt 20 år gammel.⁹⁹ Hva som er bakgrunnen for at *The Anti-Jacobin* valgte å se bort fra dette er vanskelig å konkludere rundt. Likevel er det betimelig å anta at denne representasjonen handler om å opprettholde samfunnets tro på de offentlige myndighetene. Denne antagelsen passer også godt inn med at avisen ble grunnlagt av George Canning en aggressivt lojal del av myndighetene.¹⁰⁰ Hendelsene i Tranent var så sjokkerende da det virket som om de offentlige myndighetene hadde mistet kontrollen og militæret gikk amok.¹⁰¹ Å se bort fra ofrene og fokusere på trusselen ovenfor magistratene og troppene til stede, får det derimot til å virke som om det hele var i selvforsvar. Samtidig påpeker magistratenes brev at da roen ble gjeninnført, fikk de gjennomført sitt oppdrag.¹⁰² Brevet, og dermed *The Anti-Jacobin*, velger altså å til slutt legge fokuset på at til tross for den utfordrende utviklingen fikk myndighetene utført oppgaven sin.

⁹⁵ Ukjent forfatter, *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*, 1797c: 52.

⁹⁶ Stor norske leksikon, [https://snl.no/Charles James Fox](https://snl.no/Charles_James_Fox), 2018a.

⁹⁷ Ukjent forfatter, *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*: 1798b: 93.

⁹⁸ *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*: 1797c: 11.

⁹⁹ Barker og Chalus, 2005: 238.

¹⁰⁰ Taylor, 2003: 156.

¹⁰¹ Spiers, Crang og Strickland, 2012: 438.

¹⁰² *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*, 1797c: 13.

4.1.3 Oppsummering

Spalten «Misrepresentations», blir brukt av *The Anti-Jacobins* redaksjon som et redskap for å vise og rette opp i det de definerer som feilaktige tolkninger. I det første eksempelet, om britisk handel, blir dette gjort ved å blande saklige argumenter med følelser. Påstanden blir argumentert som feile, mens motstanderen blir stemplet som jakobiner og forræder, mens de ekte britene blir beskrevet som frihetens beskytter. I det andre eksempelet, om opptøyene i Tranent, blir hendelsene beskrevet i detalj av magistratene som var til stede. Opprørerne blir stemplet som voldelige og truende, mens magistratene blir beskrevet ved at de bare utførte sitt arbeide og som de til slutt får gjennomført. Fokuset legges altså på å vise myndighetene evne til å beholde kontroll. Disse artiklene vitner altså om at det også fantes andre intensjoner bak avisen. Dette kommer spesielt til uttrykk ved propaganda-virkemidlene som blir brukt. Eksempelvis er skillet mellom oss og dem, blandingen av argumenter og emosjoner, samt bruken av offentlige tjenestepersoner. Artiklene vitner altså om andre mål, som å støtte opp under britenes kampmoral, svartmale opposisjonen og styrke tiltroen til myndighetene.

4.2 Diktning som våpen

Den andre spalte som skal ses nærmere på i avisen er «Poetry». Spalten blir ikke nevnt spesifikt i prospektet, men er allikevel en del av det faste inventaret til avisen. I den første utgaven fortelles det om hva som kommer til å stå i denne spalten. Formålet er å formidle og kultivere avisens smak og mening i leserne ved å gi leseren informasjon og underholdning.¹⁰³ Spalten kan dermed fortelle om *The Anti-Jacobins* dypere meninger og poenger med avisen, foruten de allerede omtalte målene om å rapportere om hendelser og avsløre løgner, feilaktige fremstillinger og feil hos andre avisers rapporter. Hvilke elementer avisen velger å fokusere på i denne spalten vil dermed kunne gi større innblikk i de dypere tankene bak avisen. Diktene som blir valgt ut har mange ulike temaer, men hovedtyngden var på jakobiner-dikt som avisen hadde fått tak i og imitasjoner av dem. Poenget med å publisere disse diktene var å vise jakobinernes doktrine.¹⁰⁴ Andre dikt ble derimot også tatt med. De kunne være egenkomponerte, men også sendt inn av avisens korrespondenter. I denne delen vil to av disse diktene blir nærmere analysert, for å undersøke avisens hensikter.

4.2.1 Storbritannia og krigen

Det første diktet er hentet fra den tredje utgaven av avisen, som kom ut 30. november 1797. Diktet, «The Invasion, or, The British War Song», består av 5 vers og forteller om hvordan britene vil kjempe til siste mann for sitt fedreland.¹⁰⁵ Diktet kan deles i to, hvor hver del tar for seg henholdsvis før og etter den eventuelle franske invasjonen av Storbritannia. Den første delen forteller om landets stolte historie, britenes glede over sitt hjemland samt deres villighet til å stå opp mot en invasjon.¹⁰⁶ Hvert av disse versene slutter med «O give us death – or Victory!».¹⁰⁷ I kampen mot franskmennene, som blir

¹⁰³ Ukjent forfatter, *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*, 1797b: 7.

¹⁰⁴ Ibid.

¹⁰⁵ Ukjent forfatter, *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*, 1797b: 23.

¹⁰⁶ Ibid.

¹⁰⁷ Ibid.

beskrevet som både «hellish» og «frantic», vil britene kjempe til siste slutt. De vil ikke overgi seg. Britene verdsetter sitt land, elsker sin konge og tilber sin konstitusjon, for dem vil de møte enhver fare.¹⁰⁸ Den siste delen, som består av diktets siste vers, forteller om etter en eventuell invasjon. Franskmennenes blod vil gjødsle jorden og britene vil synge om farene de har overlevd og minnes deres falne.¹⁰⁹ Diktet forutser dermed at britene vil overvinne franskmennene og ender med «'tis valour leads to victory.»¹¹⁰

Diktet forteller altså om hvordan britene vil vinne over franskmennene. Dette gjøres ved å rette oppmerksomheten på forskjellene mellom britene og franskmennene. Britene blir beskrevet som tapre beskyttere av sitt hjemland med edle, brennende hjerter.¹¹¹ De vil vinne krigen på grunn av sin kjærlighet til sitt land, sin konge og konstitusjon. Franskmennene på sin side blir derimot beskrevet som ondskapsfulle villmenn som bare har et mål for øyet; å se verdens undergang. Dette er et virkemiddel som går igjen i avisen, hvor det blant annet blir hevdet at franskmennene hater Storbritannia og Storbritannias eksistens avhenger av kampen mot Frankrike. Diktet legger dermed opp til at Storbritannias kamp mot Frankrike er det godes kamp mot det onde, som må kjempes. Det er en svart-hvit fremstilling av konflikten som er å finne også andre plasser i avisen. Den faste leser av avisen ville allerede ha fått beskrivelser av franskmennene og den franske revolusjonen. Blant annet ble de beskrevet som at de hadde forvirret alt menneskelig og guddommelig, og de arbeidet for fryktelige forandringer av det moderne samfunnet.¹¹² Den faste leser vil dermed kunne ha dette i bakhodet når de leste diktet. Diktet vil dermed bidra til den videre doktrineringen av franskmennenes ondskap.

Diktets budskap er enkelt å få tak i, britene vil fortsette kampen mot Frankrike, til døden eller til seier. Budskapet om fortsettelsen av krigen kommer også til uttrykk andre steder i avisen, om enn ikke i like tydelig klartekst. I første utgave av *The Anti-Jacobin* blir krigens gang omtalt som strålende for Storbritannias del.¹¹³ Avisen kommer også med et mer spesifikt eksempel senere i utgaven. Her blir sjøslaget ved Camperdown gjennomgått, hvor britene vant en overlegen seier over nederlenderne, som på dette tidspunktet sto i ledtog med franskmennene.¹¹⁴ Også i senere utgaver av *The Anti-Jacobin* blir krigen som tema tatt opp, da også med det mer pressende fokuset på viktigheten av å fortsette krigen. Dette kommer spesielt i syne i de mange forsvarene *The Anti-Jacobin* kommer med mot *The Morning Chronicles* ytringer om at krigen bare kjempes for te og krydder.¹¹⁵ Som nevnt i delkapittel 4.1 argumenterer avisen blant annet med at Storbritannia ikke bare beskytter seg selv ved å fortsette krigen, men også de nøytrale landene.¹¹⁶

Å mane til kamplyst og fortsettelse av krigen mot Frankrike, kan dermed sies å være et av målene med *The Anti-Jacobin*. Diktet uttrykker viktigheten av å fortsette kampen mot Frankrike, et tema som gjennomsyrrer avisen. Krigen er uunngåelig, men britene vil vinne

¹⁰⁸ Ibid.

¹⁰⁹ Ibid.

¹¹⁰ Ibid.

¹¹¹ Ibid.

¹¹² Ukjent forfatter, *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*, 1797_A: 1.

¹¹³ Ibid: 2.

¹¹⁴ *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*, 1797_B: 6-7.

¹¹⁵ Ukjent forfatter, *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*, 1798_E: 235.

¹¹⁶ *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*, 1798_C: 118.

på grunn av deres godhet. Dikt har en større påvirkningskraft på menneskets emosjoner enn det velformulerte argumenter har. Å formidle budskapet om at krigen må fortsette også i denne delen av avisen, forsterker og tydeliggjør viktigheten av temaet for mennene bak.

4.2.2 et dikt som advarsel

Det andre diktet, «Brissot's Ghost», er hentet fra den 25. utgaven av *The Anti-Jacobin*, som kom ut 30. april 1798. Diktet består av 8 vers og handler om Chales James Fox og hans venner, som drikker og skåler for radikale reformer da de får besøk av spøkelser, blant dem Jacques Pierre Brissot.¹¹⁷ Spøkelsen advarer mennene å følge i den franske revolusjonens fotspor ved å fortelle om spøkelsenes endelikt. Blant spøkelsene som blir nevnt er Brissot, Charles Jean Marie Barbaroux, Jérôme Pétion de Villeneuve, Jean-Baptiste Louvet de Couvray, Jean-Marie Roland de La Platière og Antoine Condorcet. Alle hadde de tilknytning til den franske politiske gruppen girondinerne og alle, foruten Louvet, møtte de sitt endelikt etter utstøtningen fra nasjonalkonventet i 1793 og konflikten med Berget og Robespierre. Brissot var en av girondinernes ledere og ble selv henrettet etter utstøtningen.¹¹⁸ Barbaroux forsøkte å flykte og mane til opprør, men ble til slutt henrettet.¹¹⁹ Pétion begikk selvmord etter et fluktforsøk.¹²⁰ Roland gjorde det samme, etter å ha hørt at hans kone hadde blitt henrettet.¹²¹ Condorcet ble etterhvert arrestert, men døde i fangenskap.¹²² Diktet henter til at også dette var et selvmord. Spøkelsene advarer altså om at samme skjebne venter Fox og hans venner om de fortsetter i samme spor. De advarer også om Englands undergang, om de ikke følger advarselen. «Heed, oh heed my earnest warning, ere England is, like France, undone!”¹²³

Diktet sammenligner altså Fox og hans venner med de revolusjonære i Frankrike. Dette blir også gjort andre plasser i *The Anti-Jacobin*, som nevnt tidligere. Eksempelvis blir det i utgave 12 av avisen gitt en gjenfortelling av bursdagsfeiringen til Fox. Her skal Foxs venner ifølge *The Anti-Jacobin* ha sammenlignet Fox med Robespierre, begge som dydige menn og forsvarere av frihet.¹²⁴ Koblingen mellom Fox og Frankrike ble også tegnet ved å anklage whiggene, Foxs politiske parti, for være en del av en sammensvergelse for å gjennomføre en radikal reform gjennom invasjon, sammen med The Corresponding Society og det franske direktoriet.¹²⁵ For den faste leseren vil dermed diktet framstå som en advarer, ikke bare til Fox mot å følge franskmennene, men også til leseren om å følge whiggene. Deres retning vil føre til Storbritannias undergang, akkurat som Frankrikes.

Diktet forteller altså om ett av avisens mål, nemlig å undergrave dem de kaller jakobinere. I diktet tar jakobinerne form som «Fox's Crew», men også andre tilhører denne grupperingen. Aviser som *The Morning Chronicle* for å nevne en, blir også stemplet som jakobinere. Diktet advarer mot makten de har og hvordan de vil føre Storbritannia inn i undergangen om de følger samme spor som før. Dette blir også hintet

¹¹⁷ Ukjent forfatter, *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*, 1798_D: 196.

¹¹⁸ Store norske leksikon, https://snl.no/Jacques_Pierre_Brissot, 2018_B.

¹¹⁹ Store norske leksikon, https://snl.no/Charles_Jean_Marie_Barbaroux, 2018_C.

¹²⁰ Britannica, <https://www.britannica.com/biography/Jerome-Petion-de-Villeneuve>, 2020.

¹²¹ Store norske leksikon, https://snl.no/Jean_Marie_Roland_de_la_Plati%C3%A8re, 2018_D.

¹²² Store norske leksikon, https://snl.no/Antoine_Condorcet, 2017.

¹²³ *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*, 1798_D: 196.

¹²⁴ *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*, 1798_G: 93.

¹²⁵ Ukjent forfatter, *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*, 1798_A: 57.

til i andre deler av avisen. Alt det også dukker opp i denne spalten gjør det derimot tydeligere at det er et av avisens hovedhensikter for å bli publisert. I de andre spaltene, «mistakes», «misrepresentation» og «lies», er hovedfokuset på hvordan de andre avisene og whiggene fremstiller hendelser feilaktig. Dermed kan budskapet om jakobinernes trussel mot samfunnet lett havne i skyggen. I denne spalten derimot, og spesielt i diktet «Brissot's Ghost», får dette derimot hovedfokuset. At dette er et av hovedhensiktene med avisen, blir også tydeliggjort i siste utgave av avisen. «There is, however, one species of merit to which We lay claim without hesitation – We mean that of the spirit, and Principles upon which We have acted – that Spirit, We trust that We shall leave behind us – the SPELL of *Jacobin invulnerability* is now broken.”¹²⁶ Med det tar *The Anti-Jacobin* æren for å ha vist frem jakobinernes sanne ansikt ved å motsi og avsløre deres feil og løgner.

4.2.3 Oppsummering

Spalten «Poetry» brukes altså for å videre fremme de skjulte målene som ligger i avisens andre spalter. Her blir de derimot mer fremtredende. I diktet «The Invasion or British War Song» blir britenes kammoral styrket gjennom fokuset på at britene kommer til å vinne kampen mot franskmennene. Dette gjøres spesielt ved å fokusere på oss, britene, mot dem, franskmennene. I diktet «Brissot's Ghost» er det derimot trusselen fra jakobinerne som er i fokus. Advarselen i diktet går til både de britiske jakobinerne om å følge franskmennene, og britene om å følge jakobinerne. Deres vei vil bare føre til undergangen. De to diktene sammen gir altså et inntrykk av at britenes fortsatte kamp mot og mistillit til jakobinerne og franskmennene vil forhindre Storbritannias undergang.

¹²⁶ Ukjent forfatter, *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*, 1798f: 281.

5 Konklusjon

The Anti-Jacobin er en nokså ukjent avis for mange, både i og utenfor historiefaget. Dette gjorde arbeidet med å finne andre arbeider om avisen vanskelig. Likevel gav det en unik mulighet til å gjøre et dypdykk i et utvalg av tekster, uten å være farget av andres arbeid på forhånd. Oppgaven bygger dermed hovedsakelig på tekstanalyse av et par av tekstene i avisen, men med konteksten til avisen som et bakteppe. Konteksten tar for seg hvem som står bak avisen og deres politiske tilknytninger samt når avisen kom ut. Dette gav et bakteppe som fulgt tekstanalysen igjennom hele prosessen.

Avisen selv uttaler et mål i prospektet om å undersøke pressens dekning av sannheten og dette blir i stor grad utført. Hovedtyngden av avisens tekster tar for seg nettopp andre avisers uttalelser om hendelser og temaer og stempler dem som enten løgner, feilaktige tolkninger eller feil. To av tekstene som denne oppgaven har fokusert på handler nettopp om dette. I den første artikkelen retter *The Anti-Jacobin* opp i avisen *The Morning Chronicle* dekning av hvordan Storbritannias økonomi blir truet av Frankrike. I den andre artikkelen retter de opp i Charles Foxs uttalelse om avisenes underdrivelse i rapportene om opptøyene i Tranant, som sto på trykk i *The Morning Chronicle*. Likevel er det flere elementer med disse tekstene, og ellers i avisen, som henter til at avisen har andre mål enn bare å spre det de selv definerer som sannheten.

Et av disse elementene er hvordan *The Anti-Jacobin* maner til kamp mot jakobinerne. I utgangspunktet refererte uttrykket til en parti-klubb i Frankrike. Begrepet ble derimot utvidet til å gjelde reformister både i Frankrike og ellers og det er i denne sammenhengen avisen bruker det. De stempler andre aviser, som *The Morning Chronicle*, reformgrupper som The Corresponding Society og opposisjonspartiet som jakobinere. Avisen tar derimot og går et hakk videre og stempler jakobinere som ondskapsfulle, blodtørstige fanatikere som i sitt ledtog med Frankrike ønsker å se verden brenne. Dette kommer til uttrykk i flere av tekstene, som artikkelen om Storbritannias økonomi i forhold til krigen og diktet «Brissot's Ghost». Dette grepet virker inn slik at enhver form motvillighet eller uenighet med myndighetene blir stemplet som en fare for Storbritannias sikkerhet som dermed må knebles. Dette virker også inn på artikkelen om opptøyene i Tranant, som er vinklet slik at befolkningens tro på myndighetene skal bevares. Budskapet formidles gjennom det man i dag ville kalt propaganda. Argumentene hviler på en blanding av fakta og emosjoner, hvor leserens frykt, sinne og patriotisme skal vekkes mot myndighetenes fiender. Videre blir dette forsterket gjennom en svart-hvit fremstilling av hendelsene. Enten er du med oss eller mot oss. Britene er heroiske, tapre og gode, mens franskmennene er onde, som i «The Invasion or The British War Song». Dette forsterker også ett annet motiv bak avisen, nemlig å mane til fortsatt krigsinnsats.

Å mane til fortsatt krigsinnsats kommer frem i flere deler av avisen. Poenget er å overbevise leserne om at krigen mot Frankrike må fortsette og at Storbritannia vil vinne. Dette er spesielt treffende ettersom Storbritannia sto alene i krigen da avisen ble gitt ut, da både Østerrike og Preussen hadde inngått fredsavtaler med Frankrike. I tekstene kommer det klart frem gjennom et fortsatt og gjennomgående fokus på hendelser som omhandler krigen og argumenter mot andres syn på krigen. Anklager om at krigen vil påvirke landet negativt blir avfeid som jakobiner-sludder og vist som gale gjennom motargumenter, som i artikkelen om konsekvensene krigen har på Storbritannias

økonomi. Videre blir den britiske krigsinnsatsen beskrevet som strålende og heltemodig. Dette kommer spesielt til syne i diktet «The Invasion or British War Song» hvor budskapet om at krigen vil vinnes, takket være briternes dyder og kjærlighet til landet, kongen og konstitusjonen, også er fremtredende. Også her brukes det altså en form for propaganda-argumentasjon for å overbevise leserne.

Avisens hensikt er altså varierte. Et av målene, å undersøke og avsløre det redaksjonen i *The Anti-Jacobin* definerer som løgner, feilaktige tolkninger og feil i andre aviser, ble spesifikt uttrykt i avisens prospekt. Gjennomførelsen er svært tydelig og gjennomgående i alle utgavene av teksten, da det var flere spalter og sider dedikert til akkurat dette formålet. Likevel var det altså andre mål som også kom til uttrykk og som avsløringen av såkalte feil og løgner bare er et redskap for. Disse målene er derimot litt mer skjult i teksten. Det første var å opprettholde krigsinnsatsen og krigsmoraleen i landet gjennom argumenter og underholdning, samt svartmaling av fienden. Det andre skjulte målet som kommer til uttrykk er avsløringen av landets interne fiender jakobinerne ved å knytte dem til Frankrike, den onde fienden, og vise hvordan deres handlinger bare ville føre til undergangen.

Kildemateriale

Ukjent forfatter. (1797). *Prospectus of the Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*.

Ukjent forfatter. (1797_A, 20. November). Ukjent tittel, i *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*.

Ukjent forfatter. (1797_B, 20. November). Anecdotes Respecting the Late Glorious Naval Victory, i *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*.

Ukjent forfatter. (1797_C, 27. November). Narrative of the Riot at Tranent, I *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*.

Ukjent forfatter. (1797_D, 30. November). Poetry, i *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*.

Ukjent forfatter. (1797_E, 11. desember). Misrepresentations, i *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*.

Ukjent forfatter, (1797_F, 18. Desember). Miscellaneous Paragraphs, i *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*.

Ukjent forfatter, (1797_G, 25. Desember). Mistakes, i *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*.

Ukjent forfatter. (1798_A, 1. Januar). Ukjent tittel, i *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*.

Ukjent forfatter. (1798_B, 29. Januar). Mr. Fox's Birthday, i *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*.

Ukjent forfatter. (1798_C, 19. Februar). Neutral Navigation, i *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*.

Ukjent forfatter. (1798_D, 30. April). Poetry, i *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*.

Ukjent forfatter. (1798_E, 4. Juni). Weekly Examiner, i *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*.

Ukjent forfatter. (1798_F, 9. Juli). Ukjent tittel, i *The Anti-Jacobin, or Weekly Examiner*.

Kildematerialet er hentet fra Gale Primary Sources, Seventeenth and Eighteenth Century Barney Newspapers Collection, ved: <https://go.gale.com/ps/i.do?title=%22Anti-Jacobin%2Bor%2BWeekly%2BExaminer%22&v=2.1&u=ntnuu&it=JJournal&p=BBCN&sw=w>

Litteraturliste

Aalberg, T. og Elvestad, E. (2012). *Mediesosiologi* (2. utg.). Oslo: Det Norske Samlaget.

Aspinall, Arthur C.V.D. (8. April 2020) George Canning. i *Encyclopædia Britannica*. Hentet fra: <https://www.britannica.com/biography/George-Canning>.

Barker, H. (2000). *Newspapers, Politics and English Society; 1695-1855*. Harlow: Pearson Education Limited.

Barker, H. og Chalus, E. (red.). (2005). *Women's History, Britain 1700-1850: An Introduction*. London: Routledge.

Berg, O. T. (2018, 25. Juli). Revolusjon. Hentet fra: <https://snl.no/revolusjon>.

Brégaint, D. (2019, 26. november). Jakobinere. Hentet fra: <https://snl.no/jakobinere>.

Britannica. (2020, 1. januar). Jérôme Pétion de Villeneuve. Hentet fra: <https://www.britannica.com/biography/Jerome-Petion-de-Villeneuve>.

Dickinson, H. T. (2005). *Constitutional Documents of the United Kingdoms 1782-1835*. München: De Gruyter Saur.

Duffield, W. B. (1898). The Anti-Jacobin. *The Cornhill Magazine* (Vol. 5, utg. 25). Hentet fra: https://search.proquest.com/docview/6619055?imgSeq=2&rfr_id=info%3Axri%2Fsid%3Aprim0&imgSeq=14.

Farbrot, A. (2011, 14. juni). Propaganda i det skjulte. Hentet fra: <https://www.bi.no/forskning/business-review/articles/2011/06/Propaganda-i-det-skjulte/>.

Fremont-Barnes, G. (2001). *The French Revolutionary Wars*. Chicago: Routledge.

Goldstone, J. A. (2017). Hva er en revolusjon?. *Samtiden*, 2017(4), 6-14. Hentet fra: https://www.idunn.no/file/ci/67054190/Hva_er_en_revolusjon.pdf.

Hatlen, J. F. (2020, 9. mars). Kildekritikk og kildegransking. Hentet fra: <https://www.norgeshistorie.no/studere-fortid/historie/2042-Kildekritikk-og-kildegransking.html>.

Howell, P. (2004). Burke, Paine, and the Newspapers: An "Archaeology" of Political Knowledge 1789-93. *Studies in Romanticism*, Vol. 43(3). 357-398. Hentet fra: https://www.jstor.org/stable/25601686?sid=primo&origin=crossref&seq=2#metadata_info_tab_contents.

Koppang, H. (2009). Social Influence by Manipulation: A Definition and Case of Propaganda, *Middle East Critique*, 18:2, 117-143
<https://doi.org/10.1080/19436140902989472>.

Kristiansen, J. (2019). *Revolutionary Reports, Newspapers and Expanding Information Networks in the 1790s* (doktorgradsavhandling). NTNU: Trondheim.

Kyd, G. J. (Red.). (1952). *Scottish population statistics including Webster's analysis of population 1755*. Edinburgh.

Legislation.gov.uk (u. å.). *Treason Act 1795*. Hentet fra:
<http://www.legislation.gov.uk/apgb/Geo3/36/7/introduction/1991-02-01>.

Melve, L. (2018). Kildekritikk- en kort historikk. I Melve, L. og Ryymin, T. (Red.), *Historikerens arbeidsmåter* (s. 35-43). Oslo: Universitetsforlaget.

Müller, L. (2016). Swedish merchant shipping in troubled times: The French Revolutionary Wars and Sweden's neutrality 1793–1801. *The International Journal of Maritime History*, 28(1), 147–164. <https://doi.org/10.1177/0843871415624081>.

Palmer, R. R., Colton, J. og Kramer, L. (2014). *A History of Europe in the Modern World*. New York: McGrawhill Education.

Philp, M. (2013). *Reforming Ideas in Britain: Politics and Language in the Shadow of the French Revolution, 1789-1815*. Cambridge: Cambridge University Press.

Ryymin, T. (2018). Kapittel 5: Å arbeide med tekstanalyse. I L. Melve og T. Ryymin (Red.) *Historikerens arbeidsmåter*. (s. 44-69). Oslo: Universitetsforlaget.

Skinner, Q. (2002). *Visions of Politics: Volume 1, Regarding Method*. Cambridge: Cambridge University Press.

Spiers, E. M., Crang, J. og Strickland, M. (red.). (2012). *A Military History of Scotland*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Store norske leksikon. (2017, 26. Mai). Antoine Candorcet. Hentet fra:
https://snl.no/Antoine_Candorcet.

Store norske leksikon. (2018_A, 6. April). Charles James Fox. Hentet fra:
https://snl.no/Charles_James_Fox.

Store norske leksikon. (2018_B, 7. april). Jacques Pierre Brissot. Hentet fra:
https://snl.no/Jacques_Pierre_Brissot.

Store norske leksikon. (2018_C, 12. april). Charles Jean Marie Barbaroux. Hentet fra:
https://snl.no/Charles_Jean_Marie_Barbaroux.

Store norske leksikon. (2018_D, 7. april). Jean Marie Roland de la Patière. Hentet fra:
https://snl.no/Jean_Marie_Roland_de_la_Plati%C3%A8re.

Store norske leksikon. (2019, 17. Juli). Jakobinerklubben. Hentet fra:
<https://snl.no/Jakobinerklubben>.

Taylor, P. M. (2003). *Munitions of the Mind: A History of Propaganda* (3. Utg.). Manchester: Manchester University Press.

Ukjent forfatter. (2014). George Canning: comical poet/ politician. *Wordsworth Circle* (Vol. 45, utg. 3). Hentet fra: <https://go.gale.com/ps/i.do?id=GALE|A392792055&v=2.1&u=ntnuu&it=r&p=LitRC&sw=w>.

Wold, A. L. (2015). *Scotland and the French Revolutionary War 1792-1802*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Østerberg, K. P. (2019, 18. november). Den franske revolusjonen. Hentet fra: https://snl.no/Den_franske_revolusjon.

